

XIV Zaduszki Narodowe i usypywanie Kurhanu Pamięci - 6.10.2018 r. Radziechowy, Matyska - przeszły do historii

---

Tegoroczne Zaduszki Narodowe odsłonią kolejne zapomniane karty historii:

1.
„Polskie Termopile” – heroiczny bój z nawałą bolszewicką pod Zadwórzem – wracają do narodowej pamięci.

Apel Poległych, salwa honorowa, asysta pododdziału pułku reprezentacyjnego Wojska Polskiego ze sztandarem. To wszystko po raz pierwszy w powojennej Polsce, kiedy to z najwyższymi honorami oddano hołd obrońcom Lwowa.

Bitwa pod Zadwórzem, rozegrała się 17 sierpnia 1920 roku w czasie wojny polsko - bolszewickiej, pomiędzy oddziałem 330 polskich obrońców Lwowa pod dowództwem kpt. Bolesława Zajączkowskiego, a siłami bolszewickiej Pierwszej Konnej Armii Siemona Budionnego. Celem obrońców było opóźnienie dostania się do Lwowa przez Sowiec. Bitwa zakończyła się sukcesem Polaków, pomimo ogromnych strat, zginęło 318 naszych żołnierzy. Zadwórzanie przez 11 godzin stawiali opór wyszkolonemu wojsku rosyjskiemu.

W bitwie zginął m.in. 19-letni Konstanty Zarugiewicz, uczeń siódmej klasy pierwszej szkoły realnej, obrońca Lwowa z 1918 roku, kawaler krzyża Virtuti Militari i Krzyża Walecznych. Jego matka, Jadwiga Zarugiewiczowa w 1925 wybrała jedną z trzech trumien ze zwłokami Nieznanego Żołnierza. Zwłoki wybranego bohatera przewieziono z najwyższymi honorami do Warszawy i umieszczono w Grobie Nieznanego Żołnierza.

2.
Działalność oddziału informacyjno - wywiadowczego AK działającego na terenie Polski, Czech, Austrii i Niemiec w latach 1939 - 1945, a rozpracowanego i zamordowanego na 23 dni przed zakończeniem II wojny światowej w miejscowości Krems/Stein nad Dunajem w Austrii - zapoznał nas z tą historią i przywiózł ziemię z ich grobu. Emi Dyrzc prezydent Polonijnego Klubu Aktywności Sportowej PAKAs z Wiednia

3.
74 lata temu zginął 11-letni Wojtuś Zalewski, trafiony przez niemieckiego snajpera. Chłopiec wcześniej uratował życie powstańców. 1 sierpnia dołączył, jako ochotnik, do Zgrupowania „Chrobry II”. W oddziale wyznaczono mu funkcję łącznika.

Wzbudził podziw wśród starszych żołnierzy, gdy 2 sierpnia przedarł się przez linie niemieckie na teren silnie obsadzonego Dworca Głównego. Po trzech godzinach obserwacji powrócił z meldunkiem o siłach, rodzaju uzbrojenia i **ugrupowaniu** wrogich oddziałów. 15 sierpnia uratował swoich starszych kolegów.

Sobie tylko znanymi przejściami, wyprowadził z okrążenia pluton st. sierż. „Grzesia”. Za tę akcję miał zostać podany przez dowódcę batalionu kpt. „Lecha Grzybowskiego” do odznaczenia Krzyżem Walecznych. Niestety, tydzień później, gdy w rejonie ulic Grzybowskiej i Ciepłej toczyły się zacięte walki, Wojtuś biegł z **meldunkiem** od swojego dowódcy. Został trafiony kulą niemieckiego snajpera. Pod ogniem Niemców jego ciało **wynosił** na rękach Mieczysław Mirecki „Błyskawica”.

Najmłodszy łącznik oddziału został pochowany w mogile na podwórku przy ul. Ceglanej 3. Powstańczy pogrzeb młodego Bohatera odbył się z wszelkimi honorami.

4 .

W sobotę (29 września) na płycie dawnego niemieckiego lotniska wojennego w Starym Grodkowie odbyły się uroczyste obchody 72 rocznicy mordu dokonanego przez funkcjonariuszy UB i NKWD na żołnierzach Narodowych Sił Zbrojnych z oddziału kpt. Henryka Flame "Bartka". We wrześniu 1946 roku w trzech miejscach na Opolszczyźnie skrytobójczo wymordowano trzy partyzanckie oddziały, a ciała zamordowanych ukryto. IPN odnalazł miejsca mordu w Barucie i Starym Grodkowie, poszukiwania trzeciego miejsca trwają.

Te historie – Bohaterów przywracanych pamięci. poznaliśmy na miejscu zbiorki przy I stacji Golgoty Beskidów, a stamtąd wyruszyliśmy na trasę w kierunku Matyski, gdzie cofnęliśmy się do AD 1655 i czasów potopu szwedzkiego na Żywiecczyźnie:

Scena 1. Bitwa - górale ratują króla Jana Kazimierza z rąk Szwedów.

Scena 2. Król Jan Kazimierz na żywieckim zamku pisze odezwę - uniwersał królewski na pospolite ruszenie skierowany do najniższych warstw społecznych

Scena 3. Życie w XVII wiecznej radziechowskiej wsi. W odpowiedzi na prośbę króla, radziechowski proboszcz ks. Stanisław Kaszkowicz zabiera ochotników i wyruszają do wali z najeźdźcą, za co Szwedzi palą wioskę i mordują miejscową ludność.

scena 4. Obrona Częstochowy: O. Kordecki niesie monstrancję błogosławi przed walką. Obrońcy śpiewają Bogurodzicę, rozlega się głos na mury bracia, na mury... Z oddali wyłaniają się oddziały szwedzkie. Obrońcy wyruszają do ataku, trwa zaciepły bój... W wigilię roku Pańskiego 1655 O. Stanisław Kordecki wysłał w stronę wojsk szwedzkich dwóch posłańców. Jeden braciszek niósł białą flagę, a drugi okazałych rozmiarów, zawiniątko. Szwedzi ucieszyli się na ten widok i z niecierpliwością czekali na wieść o poddaniu się jasnogórskiej załogi, ależ jaka była ich reakcja, kiedy okazało się, że zamiast kapitulacji otrzymali od zakonników wigilijne opłatki. Wpadli w taką furję, że przez cały wigilijny wieczór i Boże Narodzenie nieustannie ostrzeliwali Jasnogórski Klasztor ... to jednak był już ich koniec.

Scena 5. Poloneza czas zacząć, ponad dwieście par odtańczyło ten narodowy taniec

O godz. 12:00 uczestniczyliśmy we mszy św. w intencji ojczyzny. Mszy przewodniczył: ks. porucznik Roman Zoń, homilię wygłosił ks. Ryszard Kubasiak budowniczy Golgoty Beskidów, w koncelebrze uczestniczył ks. Krzysztof Ciurla współorganizator ZN, w konfesjonale posługę pełnił ks. Sławomir Zadora wikary parafii św. Marcina w Radziechowach. W homilii ks. poruszył tematykę wolności „od zniewolenia zewnętrznego jakim jest niewola, zsyłka .. gorsze jest zniewolenie umysłu, zniewolenie ducha.. wolność nie jest nam dana raz na zawsze, ona jest nam zadana i o tę wolność ciągle trzeba dbać” O oprawę muzyczną i nagłośnienie

zadbał Grzegorz Studencki.

Po mszy św. udaliśmy się pod Kurhan Pamięci, gdzie został odczytany Apel Poległych, którego Treść została wyłoniona w drodze Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego, rozpisanego wśród uczniów szkół gimnazjalnych i średnich. Tegoroczny laureat to Małgorzata Sobakiewicz uczennica Publicznej SP nr 12 im JP II ze Stalowej Woli. Kompanię Honorową tworzyli uczniowie SP w ZS-P w Trzebini oraz uczniowie ZSAiO w Żywcu Moszczenicy.

Ziemię do Kurhanu złożyli: Alicja Reinhard, córka maj. Henryka Flame „Bartka” , Zdzisław Haremza kolega szkolny Stanisława Pyjasa oraz Emil Dyrzc prezydent PAKAs z Wiednia, który powiedział: "złożymy ziemię z mogiły żołnierzy AK Straganu zamordowanych na 23 dni przed kapitulacją Niemiec. Niech te trzy kamyczki i garść czarnej ziemi będą symbolem powrotu tych zamordowanych Żołnierzy, synów tej ziemi, do ojczyzny, do Polski wolnej o jakiej marzyli". Jeszcze salwa honorowa w wykonaniu GR Beskidzkich Zbójników i Podolskiego Regimentu Odprzodowego, złożenie wiązanek przez delegacje uczniowskie i złożenie zniczy przez: Przewodniczącą Rady Gmin, y Piotra Pielę i Przewodniczącą Komisji Oświaty, Irenę Rodak oraz GR Pospolite Ruszenie, działającą przy Stowarzyszeniu Dzieci Serc. Tradycyjnie w niebo poszybowały setki gołębi – to „dzieci” pana Jana Gołek z Brzyśnika A potem były wspólne rozmowy przy gorącym bigosie, sprawdzanie jak smakuje góralski smalec, czy placek drożdżowy ze śliwkami.

Słowa uznania, podziękowania dla każdego kto miał jakikolwiek wkład w przygotowaniu, zorganizowaniu i przeprowadzeniu tej Uroczystości.

Słowa uznania, podziękowania dla wszystkich, którzy tego dnia stawili się, by uczestniczyć w tym Wydarzeniu. Wszyscy wspólnie możemy sobie pogratulować, zachowaliśmy się jak trzeba na chwałę Boga i Najjaśniejszej Rzeczypospolitej

Jeśli Bóg pozwoli to do zobaczenia za rok

Jadwiga Klimonda
prezes Stowarzyszenia Dzieci Serc

Honorowy Patronat dr Jarosław Szarek – prezes IPN

Lista partnerów, współorganizatorów i sponsorów przedsięwzięcia:

Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz
Gminne Centrum Kultury Promocji Turystyki Radziechowy-Wieprz
Rada Gminy Radziechowy-Wieprz
KGW oraz OSP Gminy Radziechowy-Wieprz
Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Marcina w Radziechowach
Starostwo Powiatowe i WPTiS w Żywcu
Urząd Miasta Żywiec MCK
Małopolska Chorągiew Husarska – GR
Podolski Regiment Odprzodowy Cracovia – GR

Związek Podhalan – Oddział Górali Żywieckich

Beskidzcy Harnasie GR

Pospolite Ruszenie – GR działająca przy Stowarzyszeniu Dzieci Serc

Liczna grupa mieszkańców Podbeskidzia

Media: Nasz Dziennik, Niedziela, Źródło, Gość Niedzielny, Kronika Beskidzka, Dziennik Zachodni, Radio Anioł Beskidów, www.diecezja.bielsko.pl, www.golgota-beskidow.pl, www.dzieciserc.pl, www.radziechowy-wieprz.pl

Obrazy

